

Samenvatting 4

1 Wat wordt er veel gemaakt!

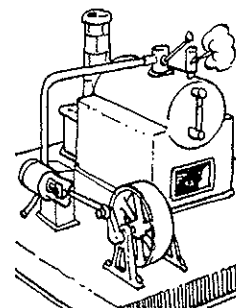
Soorten **fabrieken**:

- fabrieken die een **eindproduct** maken, zoals een auto;
- fabrieken die **onderdelen** maken, zoals autobanden of de motor.

Al die fabrieken samen noem je: **industrie**.

Veel fabrieken staan op een industrie-terrein aan de rand van een stad. Dicht bij grote wegen zodat de mensen die er werken, er goed kunnen komen. De onderdelen kunnen snel naar de fabriek toe. En de producten gaan snel naar de klanten.

De **textiel-industrie** in Tilburg begon rond 1700. Boeren gingen wol spinnen en weven. In 1800 vond men de stoommachine uit. Er kwamen ook machines om te weven en te naaien. Vanaf 1950 ging het slechter. In Noord-Afrika en Azië werden goedkopere kleren gemaakt. Mensen daar verdienen veel minder geld. Veel textiel fabrieken moesten sluiten.

In Eindhoven begonnen in 1891 de broers **Philips** met het maken van gloeilampen. Later maakten ze ook radio's, scheerapparaten en televisies. Dat noem je: **elektronica**. Veel elektronica komt nu uit China.

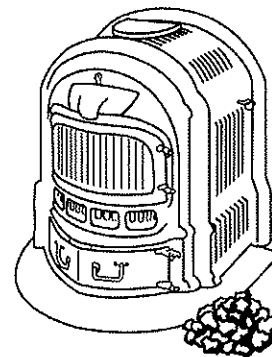
In Eindhoven staat sinds 1928 de **DAF**-fabriek. In deze fabriek maken ze auto's, vrachtwagens en bussen.

2 Het zuiden van Nederland

De Biesbosch is een moeras met riet, biezen en wilgenbomen. Er is veel natuur. Ook halen we drinkwater uit de Biesbosch.

In Brabant waren vroeger veel kleine boerenbedrijven. Vanaf 1950 gingen de boeren kunstmest gebruiken. Hierdoor konden ze meer veevoer verbouwen. Ze kochten meer dieren en bouwden grote stallen. Dat noem je: **bio-industrie**.

Diep in de grond van Zuid-Limburg zit **steenkool**. Steenkool ontstaat uit resten van planten. De grond drukt de resten in elkaar tot het zo hard is als steen. Steenkool werd uit de grond gehaald in onze **mijnen**.

Samenvatting 4

Vanaf 1965 werd steenkool ook in andere landen gekocht. Dat was goedkoper. Ook werd meer aardgas en aardolie gebruikt. In 1970 waren alle mijnen dicht.

In Zuid-Limburg is ook kalksteen of **mergel** uit de grond gehaald.

Van mergel werden huizen gebouwd.

Nu komen toeristen naar de Sint-Pietersberg voor de **mergelgrotten**.

We graven nog steeds mergel af, nu voor **cement**.

Vroeger waren er grensovergangen tussen de landen in Europa. Nu zijn deze bijna verdwenen.

Vlak bij Vaals ligt **het Drielandenpunt**. Daar grenzen Duitsland, Nederland en België aan elkaar.

In een grensgebied werken bedrijven, winkels, brandweer en ziekenauto aan beide kanten van de grens samen. Een gebied waarin landen samenwerken, heet: **Euregio**.

3 Wat veel stroom!

Veel apparaten werken op stroom. Om te koken en voor de verwarming gebruiken we vaak aardgas. Stroom en gas samen noem je: **energie**.

Aardgas vinden we in Groningen, in de Waddenzee en in de Noordzee. Aardolie kopen we in landen uit het Midden-Oosten. De olie komt in grote tankerscheppen aan in de haven van Rotterdam.

Nog meer soorten energie:

- 1 Stroom of elektriciteit uit **een centrale**. We verbranden daarvoor olie of gas, soms huisvuil, hout of zelfs mest.
- 2 **Stadsverwarming**. In de centrale komt ook warmte vrij. Dit kun je gebruiken om huizen te verwarmen.
- 3 In **een kerncentrale** wordt energie gemaakt.
- 4 Energie **uit zonlicht** vang je op met een zonnepaneel. Je zet het om in stroom.
- 5 **Windmolens** kunnen windenergie opvangen en omzetten in stroom.
- 6 De motor van een auto werkt op energie uit brandstof, zoals benzine. Om te starten gebruikt een auto stroom uit **de accu**.
- 7 Als je fietst, draait je **dynamo** en daardoor brandt je lamp. Of je fietslampjes werken op **een batterij**.

